

HAPS

- OM BØRN DER BIDER

Det er værre at bide end at slå, skubbe og rive i hår - mener de fleste forældre og mange pædagoger med. Men hvorfor egentlig det? Og hvad gør man for at få sit barn til at holde op med at "smage" på kammerater, familie og tilfældige forbipasserende?

Af Charlotte Riparbelli
Tegning:
Peter Bay Alexandersen

Peter og Frederik leger hule i vuggestuens hygekrog. De har hentet stole, stablet puder og bredt tæpper ud efter en helt bestemt plan. Nikolai vil gerne være med. Han nærmer sig hyggekrogen og begynder ivrigt at bakke med tæppet, som Frederik og Peter lige har gjort det. Tæppet falder ned. Peter og Frederik raser og afviser Nikolai med et lille puf og ordene "du .. ikke .. med." Haps. Nikolai bider Frederik i armen, så det bløder. Den hyggelige leg ender i skrig

56

og skral. og da Nikolais mor lidt efter kommer for at hente sin lille dreng, mødes hun med pædagogens beretning om, hvordan Nikolai *igen* har bidt en af de andre.

"DU MÅ IKKE BIDE," skriger Nikolais mor panisk, arrigt og utykeligt, mens hun på hug og med ryggen til de øvrige forældre kigger sin søn dybt i øjnene og holder mere end godt fat i hans overarm "Jeg vil ikke ha' det, Nikolai. Prøv nu at se, hvor ked af det Frederik er." fortsætter hun, mens hun undskyldende bakker ud af lokalet med Nikolai hylende i den ene hånd og forældrenes fordømmende blik lige i nakken. Det sidste hun ser, er Frederiks mor i dyb samtale med pædagogen - garanteret om

Nikolai, der nu for tredje gang i denne uge har forsynet et af de andre, små vuggestuebørn med bidemærker!!!

Men hvorfor bider Nikolai, halvandet år? Er han født specielt aggressiv? Afprøver han grænser i ekstrem grad? Er han adfærdsvanskelig? Eller er der noget grundlæggende galt i hjemmet - med forældrene, værdierne, omgangsformen, opdragelsen? Ja, budene er mange og tungtvejende, når det gælder børn, der bider - og deres forældre. Det er nemlig en udbredt opfattelse i vores samfund, at det er langt værre at bide end at skubbe, slå, rive i hår osv. Men hvorfor egentlig det?

Måske, fordi mange forældre desværre stadig mener, at det er i orden at dække eller slå deres børn, at bruge korporlig straf for at få børnene til at makke ret? Mens det derimod ligger de fleste voksne fjernt at bide - og derfor får børn der bider meget hurtigt hæftet prædikatet unormal på sig. Unormal i forhold til de voksnes normer, men bestemt ikke i forhold til barnets egne.

For det lille barn har munden nemlig altid været et centralt udtryksmiddel. Fra barnet bliver født, har det meddelt sig via gråd og skrig for at få mad, omsorg og kærlighed, og derfor er det heller ikke unormalt, at vuggestuebarnet, der endnu ikke kan udtrykke sine følelser med

ord - såvel glæder som sorger - må ty til både at slå, rive eller bide for at blive hørt. Ifølge psykolog Marcel Spielmann "er der ingen forskel på at bide, slå, eller rive i hår - det er altsammen en basal måde at vise en følelse på," fastslår han.

F.eks. ved Nikolai udmærket godt, at man ikke må bide. Der Nikolai ikke ved er, hvordan man kommer med i en leg. Hvordan man byder sig til og undgår et nederlag. Nikolais bid er altså et råb om hjælp, en opfordring til at nogle giver ham nogle klare og konkrete anvisninger på, hvordan man indordner sig.

Et bid om hjælp

De fleste vuggestuebørn skal gennem en periode, hvor de bider, slår eller river. Der kan de fleste psykologer, pædagoger og forældre skrive under på. En periode, hvor barnet for alvor opdager, at der både findes ondt og godt ude i verden, men så sandelig også i én selv: At man kan gøre andre ondt ved at bide og slå - og gøre godt ved at æ. kysse og kramme, ligesom de selv kan få både ondskab og kærlighed at føle. De oplever også, hvordan hver handling udløser helt bestemte reaktioner hos andre børn og de voksne: Nemlig vrede og gråd eller ros og kærtegn, og det er spændende for barnet at eksperimentere med - et led i at lære at begå sig blandt andre mennesker, at socialisere sig. Dit barn er altså hverken adfærdsvanskeligt eller specielt voldeligt, fordi det bider i en periode, men det skal

Fortsættes på næste side ▶

Forældrene til de andre børn stirrer forfærdet på det lille uhyre... Barnet, der bider, opfattes af omverdenen netop som det - ET BIDENDE BARN - og ikke noget som helst andet.

HAPS

- OM BØRN DER BIDER

selvfølgelig have at vide, at du ikke vil acceptere, at det bider. Men det at bide kan også meget vel være barnets måde at udtrykke at noget er galt. Forfatteren Jesper Juhl beskriver meget fint i sin bog, "Dit kompetente barn", hvordan det lille barn, der endnu ikke har ordet i sin magt, må fortælle, at det oplever noget ondt - simpelthen ved selv at gøre ondt: "At bide opfattes som asocialt, men hvad kan være mere socialt end at meddele sine omgivelser, at samværet gør ondt og noget må

ændres, hvis alle skal trives." Et barn, der bider, kan altså sagtens have en god grund til det, og det er vigtigt, at både forældre og pædagoger er opmærksomme på det. Prøv f.eks. at lægge mærke til, om barnet bider i helt bestemte situationer: For at få voksenkontakt eller opmærksomhed i det hele taget. For at få det legetøj sidemanden sidder med, eller fordi det bliver afvist - ikke må være med i en leg. Ja, så har barnet i første omgang brug for nogle handlingsanvisninger på, hvordan man kontakter andre mennesker, og hvordan man gebærder sig. Vis f.eks. barnet, at der er andre biler, der ligner sidemandens, og som også er flotte og kan køre stærkt, og forklar det, at man ikke bare kan tage andres ting. Eller prøv at hjælpe barnet med ind i legen ved f.eks. at lade barnet hjælpe lidt til, eller bidrage med noget nyt. På den måde fortæller du barnet, at der er andre og mere rare måder at være sammen på, og du hjælper barnet med at opdage, hvor meget mere venligt stemt, de andre børn bliver med disse metoder.

Bid aldrig igen

Som forældre skal vi altid foregå vores børn med et godt eksempel - være et forbillede på, hvordan vi ønsker, at børnene skal opføre sig. Vis dem, hvilke normer, der hersker i familien og i samfundet. Derfor er det vigtigt, at der er overensstemmelse mellem vores tale og handling. Har du gentagne gange fortalt dit barn, at det ikke må bide, er det en meget dårlig idé selv at bide igen. Det er selvmodsigende og fortæller indirekte barnet, at vold alligevel betaler sig. Det er også vigtigt, at du vægter dine ord rigtigt. Brug altid jeg-form: "Jeg vil ikke ha' du bider," "Jeg vil ikke have du tager Peters bil" osv osv. Det er meget nemmere for barnet at forholde sig til, end hvis du siger "man." For hvem er man? En diffus og dermed ligegyldig

afsender, barnet ikke behøver at tage notits af - rette sig efter.

Vær tålmodig. Det kan godt tage lang tid at vænne et lille barn af med at bide. Barnet har jo gennem et stykke tid vænnet sig til at få en umiddelbar reaktion på sit bideri, ja måske ligefrem et øjeblikks respekt fra de andre børn, der af frygt giver bilen fra sig eller accepterer andre urimeligheder. For det lille barn kan det derfor føles som en lang proces - fyldt med nederlag - at skulle lære at begå sig blandt andre, og det kræver tålmodighed, forståelse og ikke mindst overbærenhed fra den voksne, når man skal gentage sine ord og sine anvisninger gang på gang på ...

Prøv desuden at lade være med at bruge ordet "bide," for meget, når der er andre børn til stede. Børn adopterer lynhurtigt de voksnes vendinger og handlemåder og kan i nogle tilfælde begynde at drille det pågældende barn med dets bideri - og det kan fastholde barnet i sin dårlige vane: "hvis de alligevel forventer at jeg bider, hvorfor så ikke bare blive ved..."

Prøv at give barnet ekstra opmærksomhed i en periode, så det ikke har grund til at føle sig forsømt. Fortsætter dets bideri kan du evt. prøve det modsatte: at afvise det ved at bede det om at gå. På den måde fortæller du barnet, at det ikke kan opnå kontakt via bid/vold.

Et kærligt bid

"Neej, nogle lækre tæer," siger mor og bider kærligt i tumlingens tæer. "Nej, nogle lækre lårbasser." "Neej en lækker mave," og så fremdeles.

Fra vores børn er helt små bider vi i dem - af kærlighed.

Blidt, blødt og helt forsigtigt og til stor glæde for de fleste små børn, der elsker optakten, kropskontakten, latteren, den kildrende fornemmelse på huden, ja den kærlighedserklæring, det nu engang er, at nogle elsker en med hud og hår. Og alligevel studser de fleste voksne, når den lille pludselig og

helt uden forvarsel sætter tænderne i den voksnes skulder eller et andet sted - og bider til. Straks sætter vi ind med formaninger om, at man ikke må bide, at det gør ondt osv. osv. og glemmer helt, at den lille måske i virkeligheden bare bed af kærlighed, sådan som du selv så tit gør det. Hvor forvirrende!!!

At mange børn bider i hyggelige situationer, hvor man leger og tumler er faktisk ret normalt og kan altså sagtens skyldes en positiv følelse - være en måde at udtrykke sin mening om situationen på: At den er rar, sjov, hyggelig osv. Tag som forældre udgangspunkt i den kærlige følelse - i hvert fald i første omgang. Vis barnet, hvordan man bider blødt og hårdt, og gør det til en leg i sig selv at lære barnet grænsen for, hvornår et bid opfattes kærligt, og hvornår det gør ondt - det får mange små børn til at stoppe deres smertefulde hyggebid.